

Anykštėnų asmeninių bibliotekų kolekcijos

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Anykščių krašto laikraštis „Šilelis“ šiais metais tęsia praėjusių metų projektą „Mūsų kraštas čionai, tarp kalnų Anykščiai“, kurį iš dalies finansuoja Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas. Kiekvieną mėnesį ir vėl skelbsime unikalias publikacijas apie įvairių laikotarpių ir profesijų žymius Anykščių krašto žmones, jų pomėgius ir pasiekimus. Publikuosime poleminius straipsnius ir diskusijas apie nūdienos aktualijas, istorinius procesus, supažindinsime su krašto gamtos ištekiais ir primirštomis vietos įžymybėmis, nušviesime galias tradicijas turinčius renginius, parodas, kolekcijas ar unikalias mūsų krašto šventes. Šį kartą skaitytojus norime supažindinti su Bibliotekoje esančiais ypatingais fondais, ypatingu turto – dovanotomis asmeninėmis kolekcijomis.

Anykščių rajono savivaldybės Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešosios bibliotekos Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje yra beveik 7000 fiz. vnt. leidinių. Fonde kaupiamos su Anykščių kraštu susijusios knygos, autografuoti, bibliotekai dovanoti leidiniai, Anykščių krašto periodiniai leidiniai, vaizdo, elektroniniai bei garso dokumentai, rankraščiai, bibliotekininkų bei kraštotyrininkų parengti kraštotyros darbai, užrašyti ir dar niekur nepublikuoti žymių anykštėnų atsiminimai. Kadangi bibliotekai prieš dešimt metų suteiktas L. ir S. Didžiulių vardas, ypatingas dėmesys skiriamas L. Didžiulienės-Žmonos kūrinių, rankraščių bei kitų dokumentų kaupimui ir tyrinėjimui. 2016 m. Biblioteka įsigijo retenybe tapusią Žmonos knygą „Lietuvos gospadinė, arba Pamokinimai kaip priguolinčiai suvartoti Dievo dovanas“ (1904 m.), kurią išsaugojo savo namuose ir bibliotekai perdavė Klaipėdoje gyvenanti Antanina Rėpšienė.

Skyriuje sukaupta ir į bibliotekos elektroninį katalogą yra įtraukta 14 Anykščių krašto žmonių asmeninių bibliotekų kolekcijų

Jos sudaro 48 procentus viso kraštotyros dokumentų fondo. Pirmosios, atkeliavusios į biblioteką, buvo kraštiečių išeivių asmeninių bibliotekų knygos. Tai literato, tautodailininko Juozo Šiaučiulio (1915–1998) iš Kanados atsiųsta 1990–1991 metais knygų kolekcija (1041 fiz. vnt.), turtinga senaisiais leidiniais bei lietuviškomis knygomis, išleistomis išeivijoje; Čikagos knygnešio Kazio Rožansko (1919–2010) perduota 1995–2004 metais knygų kolekcija (88 fiz. vnt.), kurios daugumą sudaro knygos istorine tematika lietuvių kalba išleistos išeivijoje; Visuomenininko Julijono Kęstučio Laskausko (1922–2013) knygų kolekcija (74 fiz. vnt.), perduota 1997 m.; Vertėjo, dramaturgo Juozo Paške-

Paškevičius Juozas, apie 1935 metus. Nuotr. iš jo asmeninio albumo

vičiaus (1910–1996) asmeninės bibliotekos kolekcija (89 fiz. vnt.) 2010 m. bibliotekai perdavė buvusi Andrioniškio k. (Anykščių r.) bibliotekos filialo darbuotoja, šviesaus atminimo Auksė Žukienė. Rašytojo Rimanto Povilo Vanago iniciatyva 2012 m. į biblioteką atkeliavo JAV gyvenančio informatikos mokslų daktaro, prof. Algirdo Antano Avizienio asmeninės bibliotekos knygos. Knygų kolekcija (299 fiz. vnt.) įdomi, kaip asmeninė bibliotekamigrantė: pradėta kaupti Lietuvoje, išvežta į užsienį, papildyta išeivijoje išleistomis knygomis ir vėl pargabenta į Lietuvą.

Skyriuje taip pat saugoma literato Alekso Navicko (1928–2011) prieš pat jo mirtį – 2011 m. bibliotekai dovanota nedidelė retų ir senų spaudinių kolekcija (32 fiz. vnt.); Bibliofilo, kraštotyrininko Algimanto Bekenio (g. 1933) dovanotų 2012 m. knygų kolekcija (113 fiz. vnt.), reikšminga kaip paveldėtas iš jo senelės Julijos ir tėvelio Povilo knygų palikimas. 2013 m. bibliotekai knygų rinkinį (132 fiz. vnt.) iš savo asmeninės bibliotekos padovanojo prof. Vytautas Landsbergis (g. 1932). Kraštietės vertėjos Aldonos Mickienės (1931–2012) asmeninės bibliotekos rinkinys (47 fiz. vnt.) bibliotekai perduotas 2014 m. Tai bibliotekos savininkės išverstos bei redaguotos knygos ir periodiniai leidiniai. Kraštiečio istoriko, prof. Antano Tylos (g. 1929) asmeninė biblio-

H. Didžiulytė-Mošinskienė Lietuvoje, 1992 m. Nuotr. J. Junevičiaus

teka (195 fiz. vnt.), kaupiama ir pildoma nuo 2005 metų. Kolekcijoje sukaupta daugiausia mokslinių istorinių leidinių. Bibliotekai labai svarbi ir reikšminga 1994 metais iš Brazilijos į Lietuvą atkeliavusi L. ir S. Didžiulių anūkės, rašytojos Halinos Didžiulytės-Mošinskienės (1911–2004) ir jos vyro architekto Algirdo Mošinskio (1905–1991) asmeninės bibliotekos kolekcija (564 fiz. vnt.). Anykščių A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus darbuotojai du dešimtmečius saugoje knygas kaip eksponatus. 2014 m. jas perdavė bibliotekininkams kaip dovaną įkurtuvių naujajame bibliotekos pastate (Vyskupo skveras 1) proga.

Kraštiečių išeivių asmeninių bibliotekų knygos

1910 m. gruodžio 8 d. Andrioniškio k. gimė rašytojas, pedagogas, vertėjas, ilgametis JAV Baltųjų rimų darbuotojas Juozas Paškevičius. Kraštietis turėjo nemažą asmeninę biblioteką. Jo dukterėčios Tamaros Paliulionienės dėka išsaugota nemažai knygų: apie 300 knygų vokiečių kalba perduota Andrioniškio kaimo bibliotekai, 89 fiz. vnt. knygų ir periodinių leidinių lietuvių kalba išleistų 1914–1941 m. laikotarpiu, yra saugoma Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje. Yra vienas rankraštis – trys lapai mašinėle atspausdinto teksto su pavadinimu „Namie“. Autorystė nenurodyta, tačiau

Algimantas Bekenis Vilniuje bibliotilų susitikime, 2013 m. Nuotr. iš asm. albumo

spėjame, kad tai J. Paškevičiaus tekstas, nes parašytas pirmuoju asmeniu ir pasirašyta: *P-čius*. Kolekcijoje saugomos ir paties J. Paškevičiaus išleistos knygos: „Išskirtos širdys“: trijų veiksmų vaidinimas Motinos diena – išleista Marijampolėje, Marijonų spaustuvelyje, (1939 m.), ir iš vokiečių kalbos 1935 m. Andrioniškyje – Šikšniuose versta, o 1936 m. Marijampolėje, „Dirvos“ spaustuvelyje išleista knyga „Vieno vaiko meilė“: našlaitės mokinės romanas.

Didžioji dalis knygų yra su įvairiais spaudais ir J. Paškevičiaus ekslibrisais. Knygų ekslibrisuose parašytas savininko vardas ir pavardė, knygos įsigijimo data, įrašytas inventorinis numeris ir nurodyta pirkimo kaina. Pastebėta, kad savininko ekslibrisas keitėsi: 1935–1941 m. laikotarpiu ekslibrisė prie vardo ir pavardės buvo rašomas žodis „Mokytojas“, arba santrumpa „Mokyt“, o nuo 1941 m. pabaigos, J. Paškevičiui pradėjus dirbti Vilniaus universitete, žodžio „Mokytojas“ ar santrumpos neliko. Be priedašo ekslibrisė yra 1941 m. gruodžio 6 d. įsigyta M. V. Novoruskij knyga, „*Snaigės istorija: gamtos reiškiniai žiemą*“ (1940). Tą pačią dieną J. Paškevičius už penkis litus įsigijo Salomėjos Nėries knygą „Rinktinė“, išleista 1941 m.

Viena pirmųjų kolekcijos knygų pagal įsigijimo datą yra
NUKELTA | 5 P. →

Anykštėnų asmeninių bibliotekų kolekcijos

⇒ ATKELTA IŠ 4 P.

poeto, dramaturgo Kazio Inčūros knyga „Savanoria duktė“, išleista 1929 m., įsigyta 1935 m. birželio 1 d. Vėliausios datos kolekcijoje yra Vinco Krėvės knyga „Kunigaikštis Kunotas“, išleista 1934 m., o įsigyta 1943 m. vasario 5 d.

Kraštiečio asmeninės bibliotekos knygos yra su įvairiais spaudais ir marginalijomis. Kai kuriose jų net po kelis spaudus. Poeto Kazio Inčūros knygoje „Painiava“: (Irena muzikės duktė) yra net vienuolika spaudų su įrašu: *Lietuvių tautinės Jaunuomenės sąjunga „Jaunoji Lietuva“, Norkūnų skyrius*. Ne mažai knygų yra bibliotekos savininkui dovanota. Šaltinėlio bendradarbių eilėraščių almanachą vaikams „Pas močiutę augau“ J. Paškevičiui padovanojo poetas Vytautas Šiožinis. Tai liudija įrašas: „Literatui-vertėjui mok. J. Paškevičiui V. Šiožinis, 1936. VI. 17 d.“. Tačiau knygoje nėra eklibriso, neįrašytas inventorinis numeris. Jurgio Lapienio eilėraščių knygoje „Iperito pavėsy“ – įrašas: „P. Juozui Paškevičiui Autorius“. Knygoje įrašyta dovanojimo arba įsigijimo data – 1940 m. vasario 13 d.

Nuo 2014 m. Viešojoje bibliotekoje saugoma išėivijoje gyvenusių Lietuvos kultūros ir visuomenės veikėjų: Halinos Didžiulytės-Mošinskienės ir jos vyro Algirdo Mošinskio šeimos biblioteka

Didžiąją dalį rinkinio sudaro knygos lietuvių kalba. H. ir A. Mošinskių bibliotekos kolekcijoje seniausia išlikusi knyga yra 38 puslapių, 1919 m. Tilžėje, Jagonasto spaustuvėje „Lituanica“ išleista Mykolo Vaitkaus knyga – poema „Brėkšta“. Bibliotekoje daugiausia knygų, išleistų 1950–1985 m. laikotarpiu. Beveik septynios dešimtys knygų kolekcijoje yra „Nidos knygų klubo“ leidiniai. Didžiąją Mošinskių knygų kolekcijos dalį sudaro artimųjų, bičiulių, kolegų bei knygų autorių dovanos. Didžioji dalis knygų yra su įvairiais įrašais, autografais, dedikacijomis. H. Mošinskienės brolio Algirdo Didžiulio įrašas yra monografijoje „Paulius Augustas“ (1966) m. Prieš antraštinį lapą įrašyta: „Halinai Mošinskienei dovana iš

brolio Algirdo Didžiulio, Chicago, 1967 m.“. Knyga išsiskiria dideliu savo formatu (36,5x28,5cm) ir puslapių paginacija. Knygoje puslapiai numeruojami dviem būdais: 77 knygos puslapiai pažymėti romėniškais, 283 puslapiai – arabiškais skaitmenimis. H. Mošinskienei dedikuota sūnaus Jurgio Mošinskio knyga „Vladas Nagius Nagevičius“, išleista 1962 metais. Joje yra įrašas: „Brangiai Mamai, prisiminimus nuo sūnaus studento. Su meile, Jurgis. (III/4/64)“. Knygos pradžioje yra padėka knygos talkininkams, padėjusiems išleisti knygą. Tarp daugybės pavardžių įrašyta C. Mošinskienės pavardė. Tai – A. Mošinskio motina.

Peržvelgus grožinės literatūros knygas, pastebėta, kad daugiausia jų H. ir A. Mošinskiams dovanavo knygų autoriai: Bronys Raila, Alė Rūta, Karolė Pažeraite, Kotryna Grigaitytė, Nelė Mazalaitė ir kiti. Knygose palikti įrašai leidžia daryti išvadą, kad knygų autorius ir savininkus siejo draugystė, kolegishkumas. Rašytoja A. Rūta dovanodama H. Mošinskienei savo knygą „Ženės šauksmas“ įrašė: „Mielai Kolegei, Rašytojai Halinai Didžiulytei-Mošinskienei susipažinimui ir tikrosi draugystei sutvirtinti“. Prie įrašo nurodyta data (1967 m. rugpjūčio 9 d.) ir vieta (Santa Monika, Kalifornija). Dovanodama savo knygą Po angelo spamu (1973) rašytoja A. Rūta įrašė tokius žodžius: „Mano Brangiai, Neužmirštamai Kolegei Rašytojai Halinai Mošinskienei su gražiais prisiminimais ir linkėjimais. Jai ir Jos šeimai. Autorė Alė Rūta“. Ir kitose knygose įrašai labai panašūs, liudijantys apie jų draugystę, bendrą darbą Lietuvių bendruomenėje, veiklą Lietuvių rašytojų draugijoje. A. Rūtos literatūrinis palikimas Mošinskių bibliotekoje – devynios knygos, tačiau ne visos jos dovanotos bibliotekos savininkams. 1955 m. A. Rūtos romane „Trumpa diena“ (1954) yra įrašyta, kad knyga dovanojama K. Pažeraitei.

Mošinskių asmeninės bibliotekos kolekcijoje yra beveik trys dešimtys knygų su A. Mošinskio eklibrisais. Jie yra skirtingi. Viename eklibrise pavaizduotas Johanas Gutenbergas. Tokie eklibrisai įklijuoti dvidešimt

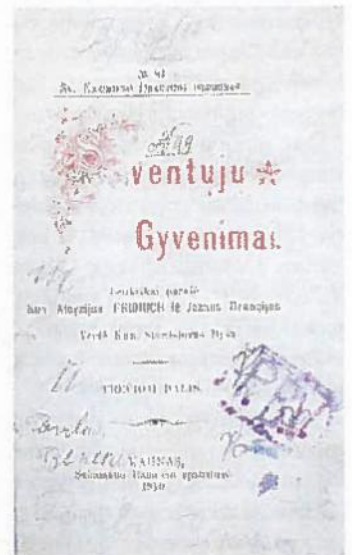
keturiose knygose, išleistose 1948–1978 m. laikotarpiu. Antrajame eklibrise pavaizduoti simboliai: knygos (žinių, mokslo ir pasaulio vienovės simbolis), smuikas, natos, plaktukas, pieštukinė su plunksnomis, kampainis ir skriestuvai. Užrašyta eklibriso autoriaus pavardė, spėjama – K. Sabeckis. Tačiau duomenų apie tą asmenį surasti nepavyko. Tokie eklibrisai yra keturiose 1982–1986 metais išleistose knygose. Kolekcijoje yra išlikusių knygų bei periodinių leidinių su įvairiais spaudais, kurie rodo, kad knygos prieš patekdamos į H. ir A. Mošinskių namus, priklausė kitiems asmenims arba organizacijoms.

Lietuvoje gyvenančių anykštėnų asmeninių bibliotekų rinkiniai

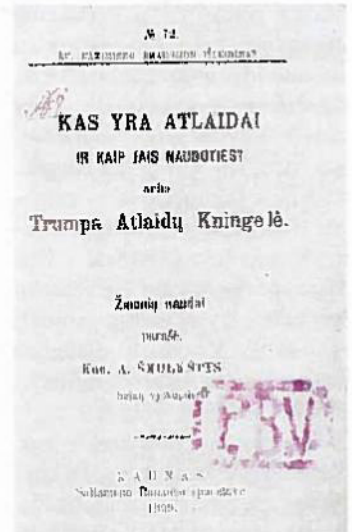
Anykščių krašto žmonės Viešajai bibliotekai dovanoja knygas, išleistas iki 1940 m. ir išsaugotas savo namuose. Viešintų miestelio (Anykščių r.) kraštotyrininkas Algimantas Bekenis savo asmeninėje bibliotekoje išsaugojo senelės Julijos Styraitės Bekenienės ir tėvelio Povilo Bekenio kauptas knygas. 2012 m. dalį kolekcijos – 113 knygų bei periodinių leidinių perdavė Anykščių viešajai bibliotekai. Beveik visos knygos turi inventorinius numerius, dauguma jų yra su autografais, dedikacijomis, Povilo Bekenio ir Algimanto Bekenio nuosavybės ženklais – spaudais. Knygose gausu marginalijų. Bekenių šeimos asmeninėje bibliotekoje senos ir retos knygos, didžioji dalis jų yra religinio turinio. Viena seniausių šios kolekcijos knygelių, priklausiusi A. Bekenio senelei Julijai yra „Menuo Szv. Marijos Panos“ – 120 puslapių, išleista Tilžėje 1906 m. Knygelės antraštiniame lape rašoma: „Tą knygelę surasė lenkiszkaime liežuvyje kunigas Prokopas (1812-1895) dėl žmonių kaimuose gyvenančių, kurie trokšta garbti Szvencziause Mariją per isztiesq mėnesį Gegužės, drauge su seimina savo namuose budami; dabar pasiliko iszguldyta ant lietuviszko liežuvio dėl naudos visų žemaiczių ir lietuvnių ant Paszlovinimo szvencziausios Panos Marijos, Dievo gimdytojos nekaltai pradėtos.“ Tarp senelės Julijos paliktų leidinių yra: 1909 m. išleistas, kunigo Juozo Juo-

Knyga iš Alekso Navicko kolekcijos su Čipkaus (Nykos-Nilūno) autografu

Knyga iš Algimanto Bekenio kolekcijos su tėvelio Povilo spaudu ir autografu

Povilo Bekenio spaudas padarytas iš bulvės

zaičio į lietuvių kalbą išverstas E. Hucho knygelė „Mūsų tikėjimas išmintingas: keletas žodžių tikėjimo apgynimui“. Knygelė storais siūlais persiūta ranka, antraštiniame lape pažymėta 26 NUKELTA | 6 P. ⇒

Anykštėnų asmeninių bibliotekų kolekcijos

←ATKELTA IŠ 5 P

inventoriniu numeriu. A. Bekenio teigimu, knygą perrišusi jo senelė Julija, o inventorinį numerį įrašęs jo tėvelis Povilas. Su P. Bekenio spaudu ir autografu, pažymėta 49 inventoriniu numeriu, priklausiusi senelai Julijai knyga „Šventųjų Gyvenimai“, išleista 1910 m. Spaude yra trys raidės: P. B. V. Tai reiškia: Povilas. Bekenis. Viešintos. Toks pat spaudas ir P. Bekenio autografas yra ir dar keliose religinio turinio knygose.

Kolekcijoje išsaugotas vokiečių kalba apie 1907 m. išleistas pradinį mokyklų mokiniams skirtas atlasas „Lange – Diercke: Volksschulatlas“. Knyga išsiskiria tuo, kad joje yra įraštas ir lietuviškas Lietuvos žemėlapis. Manome, kad tai nėra originalus įrašymas, o taip padarė pirmoji knygos savininkė. Kaip relikviją A. Bekenis išsaugojo Švietimo Ministerijos Komisionieriaus „Švyturio“ bendrovės 1921 m. išleistą J. Murkos knygelę „Vaikų darbimečiai“, skirtą III pradžios mokyklos skyriui. Pasak kraštotyrininko, iš minėtos knygos mokėsi jo tėvelis Povilas ir jis pats.

Keleta knygų yra su spaudais, rodančiais jas priklausius kitiems savininkams. Pavyzdžiui, knygoje „Jonas Gutenbergas: raštas ir spauda iki šių dienų“ (1935) yra išlikęs Viešintų pradžios mokyklos spaudas. Sunku pasakyti, koku būdu ji pateko į J. ir P. Bekenių šeimos biblioteką. Knygoje yra du inventoriniai numeriai: nr. 87 ir nr. 68. Prie pastarojo numerio įrašyta data – 1949 m. gruodžio mėnuo. Tai rodo, kad knyga jau daugiau kaip pusę šimtmečio buvo saugoma Bekenių šeimos bibliotekoje.

Kolekcijoje išsaugota ir vyskupo, poeto Antano Baranausko knygelė „Dvasiškos giesmės“, išleista Šv. Kazimiero draugijos Saliamono Banaičio spaustuveje, Kaune, 1909 m. Knygelė su P. Bekenio nuosavybės ženklų ir A. Bekenio autografu. Nemažai knygų pažymėtos A. Bekenio spaudu, kuris sukurtas ta pačia „technika“, kaip ir jo tėvelio Povilo – išdrožtas iš bulvės ir spaudžiamas padažius rašale. Kolekcijoje yra periodinių leidinių: Žemės ūkio rūmų Kaune ūkininkams leistas mėnesinis žurnalas „Ūkininko patarėjas“; Lietuvos tretininkų mėnesinis laikraštis „Šv. Pranciškaus varpelis“; Šv. Pranciškaus ir

Šv. Antano mylėtojų mėnesinis laikraštis „Pranciškonų pasaulis“; Katalikų dvasiniams reikalams skirtas laikraštis „Žvaigždė“ bei kitų, prieš karą Lietuvoje išleisti žurnalo komplektai.

Nuo 2011 m. Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriaus saugomi literato, vyskupo Antano Baranausko giminės ainio Alekso Navicko (1928–2011) bibliotekai perduoti 44 leidiniai, išleisti prieš Antrąjį pasaulinį karą

Kelios knygos priklausė Alfonsui Čipkui (Nyka-Niliūnui). Kaip jos atsirado Navickų namuose. A. Navickas savo prisiminimuose rašė: „Alfonsas Čipkus dažnai ateidavo pas mano žmonos tėvus, atnešdavo leidinių, kuriuos skaitydavo mano žmona Birutė ir jos vyresnioji sesuo Ona. 1944 m. A. Čipkui pasitraukus į vakarus, jo atnešti skaityti leidiniai pas mano uošvius Praną ir Eleonorą Tranelius taip ir liko. <...> Mano žmonos brolis Jonas buvo vedęs A. Čipkaus seserį Oną. Taigi, prieškarinius leidinius iš Alfonso asmeninės bibliotekos parsivežiau į savo namus“.²

Tarp dovanotų knygų yra A. Nyka - Niliūnui priklausęs rusų-prancūzų kalbų žodynelis „Manuel de la CONVERSATION Française et Russe“. Knygoje N. Čipkaus autografas ir data – 1941 m. lapkričio 24 d. Knygelėje gausu marginalijų: pastabų, paaiškinimų, pabraukimų, iš kurių matyti, kad savininkas ja naudojosi mokymosi tikslais. Knyga be originalaus viršelio, todėl nepavyko nustatyti, ar ant knygos ranka užrašyti metai yra ir išleidimo metai, ar tik jos įsigijimo data. A. Čipkui priklausė ir prof. K. Heinemano knyga „Vokiečių kūryba“ – vokiečių literatūros istorijos I dalis, kurią išvertė K. Puida ir išleido Švietimo ministerija Kaune 1922 m. Buvusioje asmeninėje A. Čipkaus bibliotekoje yra keli grožinės literatūros ir mokslo populiarinimo žurnalo „Mūsų jaunimas“ 1937 metų numeriai, žurnalo „Varpas“ 1931 ir 1932 metų numeriai, surišti kietu viršeliu į vieną komplektą. Taip pat yra mėnesinio moksleivių žurnalo „Ateitis“ 1924 metų 11-asis numeris bei pavieniai 1939–1940 metų numeriai.

Literatas A. Navickas pado-

vanojo bibliotekai 1938 m. Kaune išleista P. Rusecko redaguota knyga „Knygnešys: 1864-1904“, jo paties prenumeruotus periodinius leidinius: 1934 metų „Savivaldybė“, 1943 metų žurnalą „Naujoji sodyba“ bei 1922 metų literatūros žurnalo „Skaitymai“ kelis numerius. Tarp dovanotų knygų – su autografu ir spaudu bei inicialais V ir G, yra 1921 m. Marijampolėje „Dirvos“ bendrovės išleista Gerharto Kaufmanno penkių veiksmų pasaka-drama „Paskendusis varpas“. Su Valstybės Centralinio Knygyno Utenos Skyriaus spaudais bei keliais inventoriniais numeriais ir nežinomo asmens autografu kolekcijoje yra Fredricho von Schillerio penkių veiksmų drama „Vilius Tell“, išleista 1923 m. Klaipėdoje, „Lituanijos“ spaustuveje. Seniausia kolekcijos knygelė – kun. Zigmunto Chelmickio apysaka „Amžiną Atilsį“, išleista 1907 m. Seinuose, Laukaičio ir Buvės spaustuveje. Knygelėje yra M. Kemėšiuočio lietuviško knygyno Utenoje nuosavybės spaudas. A. Navickas paliko savo asmeninės bibliotekos knygų sąrašą, kuriame 550 egz. knygų. Bibliotekos savininko tarp mūsų nebėra, neaiškus ir jo asmeninės bibliotekos likimas. Namų Anykščiuose, kuriame gyveno literatas, vaikai pardavė, o patys išvyko gyventi į užsienį. Koks knygų likimas, nėra žinoma. Išsaugota tik tai, ką vyskupo A. Baranausko ainis perdavė Viešajai bibliotekai.

Nuo 2005 m. Anykščių viešojoje bibliotekoje pradėtos kaupti knygos iš asmeninės kraštiečio habil. dr. profesoriaus Antano Tylos bibliotekos

Kolekcijoje 1991–2005 metų laikotarpiu išleisti leidiniai, iš kurių daugiausia knygų apie spaudos draudimą Lietuvoje: „Lietuviškos spaudos draudimas 1864-1904 metais“ (2004); Benjaminio Kaluškevičiaus ir Kazio Misiaus parengtas leidinys „Lietuvos knygnešiai ir daraktoriai 1864-1904“ (2004 m.). Klaipėdos universiteto Baltijos regiono Istorijos ir archeologijos instituto leidinys „Lietuviškos spaudos antra“ (2004 m.) ir dar daugelis kitų apie spaudos draudimo laikotarpį išleistų knygų. Kolekcijoje ir profesoriaus parengti leidiniai. Nemažai knygų yra su A. Tylos

eksilibrisais ir spaudais.

2015 m. Viešosios bibliotekos ir jos filialų skaitytojams savo ir brolio, šviesaus atminimo Vytauto Galvono (1958–2015) asmeninę biblioteką padovanojo kraštiečių meteorologė, fizinių mokslų daktarė Audronė Galvonaite. Iš viso mokslininkė perdavė 1125 fiz. vnt. knygų, iš kurių – 639 fiz. vnt. yra saugoma Krašto dokumentų ir kraštotyros skyriuje, kaip asmeninės bibliotekos kolekcija. Kitos knygos, bibliotekos savininkės pageidavimu, perduotos Anykščių VB kaimo bibliotekoms filialams.

Nuo 2016 m. Skyriuje yra kaupiamos knygos iš kraštiečio kraštotyrininko, buvusio Lietuvos Respublikos Valstybės saugumo departamento direktoriaus Gedimino Grinos asmeninės bibliotekos

Į elektroninį Anykščių viešosios bibliotekos katalogą įtraukta 73 fiz. vnt. knygų. 2017 m. asmeninės bibliotekų kolekcijas papildė knygų rinkinys iš anykštėnų rašytojų Mildos Telksnytės ir Vygando Račkaičio namų bibliotekos. Tai rašytojams dovanotos autorių knygos su dovanojimo įrašais.

Asmeninių bibliotekų kolekcijos praturtina Viešosios bibliotekos fondą, sudaro pagrindą geriau pažinti tų bibliotekų savininkų knyginius interesus, parodo jų skaitymo kultūrą, padeda atskleisti atitinkamais istoriniais laikotarpiais išleistų knygų įvairovę ir jų vertę. Asmeninių bibliotekų paveldas yra vertas didesnio institucinių bibliotekininkų dėmesio, nes tai mūsų tėvelių ir senelių kultūrinio gyvenimo dalis.

¹Leszczyński, Prokop. Mėnuo Szv. Marijos Panos.–Tilžė: Kasztu ir sp. J. Schoenke, 1906. – 120 p.: iliustr.

²Alekso Navicko asmeninės bibliotekos knygų sąrašas ir prisiminimai [rankraštis] AVB KDKS, F. 1., 9 lap.

**Audronė Berezauskienė,
Anykščių L. ir S. Didžiųjų
viešosios bibliotekos Krašto
dokumentų ir kraštotyros
skyriaus vedėja**